

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası	: 2023/2456
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 30.7.2024/49
Karar Numarası	: 2024/702
Başvuran	: A. Y.
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; odasındaki elektrik prizlerinin sökülmesinin ve teknik inceleme amacıyla elektronik cihazlara el konulmasının haksızlık teşkil ettiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 27/10/2023 tarihinde odasına arama için gelen personelin odadaki prizleri söktüğünü ve elektronik cihazlara teknik inceleme amacıyla el koyduğunu,

b. Söz konusu arama ve el koyma işlemlerinin kasıtlı olarak cuma günü mesai saati bitimine yakın bir zamanda yapıldığını ve 3 gün boyunca prizlerin tehlikeye açık şekilde bırakıldığını, elektronik cihazlardan mahrum kaldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Diyarbakır 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. 27/10/2023 tarihinde başvuranın hastane sevkine gönderileceği esnada yapılan aramada, başvuranın üzerinde bakır tellerle yapılmış olan kelepçe anahtarına benzeyen bir aletin bulunması ve bulunan bu alet Kurumda kullanılan kelepçeler üzerinde denendiğinde kelepçelerin açıldığının görülmesi üzerine başvuranın hastane dönüşünden sonra Kurum Müdürünün bilgisi dahilinde görevli personel eşliğinde odasında arama yapıldığı,

b. Yapılan aramada 10 santimetre (cm) civarında bakır telin bulunduğu, bulunan teli nereden getirdiği sorulduğunda televizyonun anten kablosuna ait olduğunu ifade etmesi üzerine aramaya devam edildiği, duvara sabitlenmiş elbise dolabının arkasında kendi televizyonunun anten kablosundan bağımsız olarak yaklaşık 3 metre civarında televizyon anten kablosunun bulunduğu,

c. Araması yapılamayan televizyon, televizyon kumandası, radyo ve kuş kafesinin X-Ray cihazından geçirildiği, kuş kafesinin üzerinde bulunan çarşafın söküldüğü ve burada 12 cm. civarında kalın inşaat telinin

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

bulunduğu,

ç. Başvuran her ne kadar odasında bulunan elektrik prizlerinin açık bırakıldığını belirtmişse de 30/10/2023 tarihinde yapılan incelemelerde odada sökülü halde priz veya aydınlatma anahtarına rastlanmadığı ayrıca 27/10/2023 tarihinde başvurudan kontrol amaçlı olarak alınan eşyaların incelendiği ve 30/10/2023 tarihinde başvurana teslim edildiği,

d. Yapılan işlemlerin güvenlik maksadıyla yapıldığı ve başvuranın ileri sürdüğü iddialar bağlamında herhangi bir mağduriyetin oluşmadığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle:

a. Üzerinde bulunan telin çok kısa olduğu ve bundan dolayı alınan tedbirlerin orantılı olmadığı,

b. 3 gün boyunca eşyalarından mahrum kaldığı ve mağduriyet yaşadığı,

c. El konulan eşyalardan televizyon, radyo ve masa saatinin bozulmuş olarak kendisine teslim edildiği ifade edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesine göre:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

"Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur..."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve

kötü muameleyle etkin mücadele etmektedir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), ceza infaz kurumu içindeki güvenlik rejiminin; düzensizliğin ve suçun önlenmesini, mahpusların korunmasını ve kamu düzeninin sağlanmasını amaçladığını, bu nedenle ceza infaz kurumu yetkililerinin güvenlik risklerini azaltmaya ya da sınırlandırmaya çalışan yolları uygulamalarında meşru bir çıkarın söz konusu olduğunu, mahpus haklarıyla güvenlik rejimi arasında bir denge kurulduğu takdirde sınırlamaların gerekli ve meşru kabul edildiğini belirtmiştir (AİHM, *Nazarenko/Ukrayna*, B. No: 39483/98, 29/7/2003, para. 165).

13. Somut başvuruda başvuran, odasında gerçekleştirilen aramanın kasten cuma günü yapıldığını ve 3 gün boyunca odadaki prizler sökülmüş halde bırakılarak elektronik eşyalara el konulduğunu, bu durumun orantısız bir muamele teşkil ettiğini iddia etmektedir.

14. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler*" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre:

"a) Hükümlüler ceza infaz kurumlarında güvenli bir biçimde ve kaçmalarını önleyecek tedbirler alınarak düzen, güvenlik ve disiplin çerçevesinde tutulurlar.

b) Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin düzenli bir yaşam sürdürmeleri sağlanır. Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kıldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir. Hükümlülerin, Anayasada yer alan diğer hakları, infazın temel amaçları saklı kalmak üzere, bu Kanunda öngörülen kurallar uyarınca kısıtlanabilir.

(...)"

15. 5275 sayılı Kanun'un "*Cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına uyma*" başlıklı 26'ncı maddesine göre:

"(1) Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür.

(2) Hükümlü, ceza infaz kurumunun güvenlik ve iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür. Her ne amaçla olursa olsun, bilerek kendi yaşamlarını ve bedensel bütünlüklerini tehlikeye düşürecek eylemlere girişmeleri, cezanın yerine getirilmesine katlanma yükümlülüğünün ihlali sayılır."

16. 5275 sayılı Kanun'un "*Arama*" başlıklı 36'ncı maddesine göre:

"(1) Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır.

(2) Aramalar, gerektiğinde dış güvenlik görevlileri veya kolluk kuvvetleriyle veya diğer kamu görevlilerince ortaklaşa gerçekleştirilebilir."

17. Başvuran, her ne kadar arama ve el koyma işlemlerinin kasıtlı olarak cuma günü yapıldığını ve bu durumun mağduriyet oluşturduğunu iddia etmişse de başvuru kapsamında yapılan inceleme neticesinde, bu işlemlerin cuma günü gerçekleştirilen hastane sevki sırasında başvuranın üzerinde kelepçe anahtarı olarak kullanılabilecek bir aletin bulunması üzerine bir güvenlik tedbiri olarak gerçekleştirildiği, bu bağlamda mevzuattan kaynaklanan meşru yetki çerçevesinde gerçekleştirilen işlemlerin kötü muamele olarak kabul edilebilecek nitelikte

olmadığı değerlendirilmiştir.

18. Sonuç olarak; yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddia kapsamında hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye